

KOVÁCS Ilona

Múltbeli látomások

Marczi Mariann új lemeze

Marczi Mariann immár második lemezét adta ki az Odradek Records amerikai kiadó. Hasonlóan a *Splinters* (Szálkák) alcímet viselő elsőhöz – amelyen 20. századi magyar zeneszerzők (Bartók, Kodály, Lajtha, Ligeti, Kurtág, Jeney, Csapó) rövidebb lélegzetű zongoraművei hallhatók (*s amelyet lapunk 2014/1. számában ismertettünk – a szerk.*) – a *Past Visions* (Múltbeli látomások) címmel illetett korongon is többségében néhány perces karakterdarabokból épül fel a cd programja.

Ezúttal a 19. század romantikus zongoradarabjai felé fordult a művésznő figyelme: a kora romantikát Franz Schubert, az érett romantikát pedig Robert Schumann művei képviselik. Mindkét zeneszerző nagymestere volt a zongorára írt karakterdarabnak, a korszak egyik meghatározó, jellegzetes műfajának. Schumann alkotói pályájának első évtizedében (1830–40 között) csaknem kizárólag zongorára komponált, e művek legtöbbször pedig a hangszer irodalmát gazdagító karakterdarab. A ránk maradt Schubert-ábrázolások közül is jónéhány a zongora mellett ülvé ábrázolja a bécsi mestert, vélhetően a karakterdarabok egy alfajával, táncdarabokkal szórakoztatva a körülötte ülőket. Az, hogy a zongorára írt zsánerképek és a hangszer virágkora éppen a romantika időszakára esett és ebben az időszakban teljesedett ki, egyáltalán nem a véletlen műve. Sok más ok mellett a zongora népszerűségét az segítette elő, hogy ekkoriban a művelődni kívánó ifjú

polgárkisasszonyok neveltetéséhez hozzátartozott a zongorajáték elsajátítása, az instrumentum ezért (is) szinte minden tehetősebb polgári család szalonjában kötelező „bútor-darab” volt. Ez pedig magával hozta, hogy a komponisták minél több tetszetős művet komponáljanak az egyre növekvő igények kielégítésére. A karakterdarabok műfaja praktikusnak bizonyult, hiszen általában egy-egy hangulatot, lelkiállapotot ragadnak meg, nagyrészüket könnyen játszható, sok esetben pedig a korban divatos táncműveket követik.

A lemezen a két fentebb említett szerző viszonylag kevésbé ismert és játszott művei hallhatók. A nyitó Schubert-darabok, a *Hat moments musicaux* (op. 94, D. 780 – 1823–28) közül például csak a harmadikat, az oroszos asszociációkat keltő (többek szerint pedig inkább magyaros motivikájú) f-mollt szokták játszani. Szinte teljesen ismeretlen az Anselm Hüttenbrenner témájára komponált *Tizenhárom variáció* (D. 576 – 1817) is, amelyet Schubert húsz éves korában írt meg, a hozzá hasonlóan szintén Antonio Salierinél zeneelméletet tanult barátja vonósnégyesének témáját felhasználva. Szintén nem gyakori a koncerttermekben az a tizenkét grazi keringő (*Grätzer Walzer* op. 91, D. 924 – 1827–28), amelyek a Schubert halála előtt egy évvel tett grazi kirándulás hangulatait őrzik.

Schumann *Waldszenen* (Erdei jelenetek, op. 82 – 1848–49) című alkotásának talán

még az előbbieknél is sanyarúbb sors jutott: amellet, hogy ezt a sorozatot még manapság is ignorálják az előadók, ráadásul – talán csak a merész harmóniafüzésű *Madár mint próféta* című tétel kivételével – zenei értékeit is kétségbe vonják, és az alkotói fantázia jelentős hanyatlásának nehezen védhető címkéjét ragasztották rá.

Marczi Mariann műsorválasztásának és interpretálásának egyik nagy értéke éppen az, hogy „rehabilitálja” ezeket a kompozíciókat, és játékaival meggyőzően mutat rá arra, hogy ha olykor mindössze csak kétsoros miniatűr egy-egy Schubert-kompozíció (mint például a 2., 3. és 5. grazi keringő), akkor is lehetnek értékes, figyelmet érdemlő gyöngyszemei a zeneszerzői életműnek. A művésznő számtalanszor elkápráztatja a hallgatót dinamikai palettájának gazdagságával, különösen a pianók érzékeny megszólaltatásával. Például az első „Zenei pillanat” harmadik sorában, mikor két ütem alatt halkítja le a hangzást pianóról olyan halk pianissimóra, hogy szinte suttog játékaival a hangszeren. Kiemelkedő e sorozat negyedik darabjának tolmácsolása is, ami

barokk mintákat követve mintha romantikus kétszólamú invenció lenne. Itt a két kéz kiegyensúlyozottságára, az egymástól független életet élő szólamok vezetésére, a világos bilentésre és a kissé nosztalgikus barokkos hangulat megidézésre figyelhetünk fel. Tetszett, hogy az előadó komolyan veszi a zeneszerzők által kiírt ismétlőjeleket, és ahol kell, mindenütt lelkiismeretesen ismételi. Elismerésre méltó az is, hogy a Schumann-sorozat darabjaiban legalább annyi különböző karakter jelenik meg a művésznő ujjai alatt, ahány darab alkotja a sorozatot, néha azonban a kilenc zenei kép egyik-másikjában még árnyalatnyi belső hangulatváltásoknak is örülhetünk. A szép pillanatok felsorolását hosszan lehetne folytatni, ám a leghasznosabb, ha mindenki maga éli meg azokat. Aki tehát Schubert és Schumann kevésbé játszott műveit szeretné felfedezni és megismerni – értő előadásban, az mindenképpen szerezze be Marczi Mariann legújabb lemezét.

(*Marczi Mariann: Past Visions. Odradek Records, USA, 2018. ODRCD371*)